

Justitiedepartementet
PO**Delningssynpunkter på lagrådsremissen En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet**

Rikspolisstyrelsen har tagit del av en vid Justitiedepartementet upprättad promemoria 2006-12-19 med synpunkter på lagrådsremissen. Styrelsen ansluter sig helt och fullt till den invändningar mot förslagen som framförs där. Därutöver vill styrelsen framhålla följande.

Om signalspaningen

Förslagen tyder på en skrämmande brist på förståelse för de krav i fråga om skydd för personlig integritet som följer av regeringsformen och Europakonventionen om skydd för de grundläggande fri- och rättigheterna. I den delen måste, som Justitiedepartementet anför, en genomgripande omarbetning ske av remissens förslag.

Styrelsen ställer sig i övrigt bakom de synpunkter som förts fram av Säkerhetspolisen och vill särskilt betona att det är helt oacceptabelt att man, på det sätt som Säpo beskriver, inskränker möjligheten att använda signalspaning genom att sådan verksamhet inte kan bedrivas under en pågående förundersökning. En annan oacceptabel konsekvens synes vara att Säpo blir betagen möjligheten att utnyttja etems frihet för att i egen regi bedriva signalspaning.

Om försvarsunderrättelseverksamheten

Enligt den nu gällande ordningen syftar försvarsunderrättelseverksamheten till att kartlägga yttre militära hot mot landet. Remissförslaget innebär att begränsningen till militära hot slopas och att försvarsunderrättelseverksamheten skall syssla med alla former av yttre hot mot landet.

Redan i sitt remissyttrande över departementspromemorian En anpassad försvarsunderrättelseverksamhet framhöll Rikspolisstyrelsen vikten av att hålla isär civila och militära myndigheters roll i samhället. Styrelsen uttalade vidare att promemorians

förslag inte bidrog till att skapa en tydlig gränsdragning mellan militära och polisiära ansvarsområden och att förslagen inte kunde ligga till grund för lagstiftning.

I remissen görs, mot bakgrund av att begränsningen till militära hot föreslås bli slopa, försök att på ett tämligen ordrikt sätt förklara vad som avses med ”yttre hot”. Vidare tecknas en bild av det finns ett behov av att ge den militära underrättelseverksamheten uppgifter som är av påtaglig civil – inte minst polisiär – natur. Enligt styrelsens uppfattning är den argumentation som åberopas inte övertygande.

Remissen synes utgå från att det ankommer – eller skall ankomma – på organ inom försvarsunderrättelseverksamheten att hålla regeringen och regeringskansliet informerade om olika slag av risker och hot som kommer fram genom underrättelseinformation – detta för att ge underlag för beslut i utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska frågor. Som exempel på hot och risker anges terrorism, spridning av massförstörelsevapen, internationell kriminalitet av stor omfattning och kvalificerat art, flykting- och migrationsrörelser och hot mot den tekniska infrastrukturen. Det sägs vidare att hotbilden ofta är komplex och berör flera samhällssektorer samt att den kunskap som krävs för en effektiv nationell politik mot dessa risker finns utspridd på ett större antal myndigheter och kräver bredare kontakt- och samarbetsytor mellan myndigheter än de traditionella. Med utgångspunkt från det resonemanget drar Rikspolisstyrelsen slutsatsen att man tänker sig att det inom försvarsunderrättelseverksamheten skall ske en analys och bearbetning av den samlade underrättelseinformation som kommer fram och att resultatet skall delges regeringen och berörda myndigheter för de åtgärder som kan bli aktuella.

Resonemanget i remissen förs utan att det ens antyds att den nuvarande ordningen har brister. Rikspolisstyrelsen syftar på det system som innebär att Säpo, Rikskriminalpolisen, Tullen och Försvarsmakten var för sig bedriver underrättelseverksamhet på sina respektive områden och vid behov vidarebefordrar information till regeringen eller berörda myndigheter. Motsvarande informationsspridning sker naturligtvis även från andra myndigheter utan att man för den skull talar om underrättelseverksamhet. Därmed avses exempelvis att Socialstyrelsen informerar om ev. risker eller epidemier på det medicinska området, att Jordbruksverket informerar om ev. risker eller epizootier på veterinärmedicinska området och att Migrationsverket och/eller Polisen informerar om flyktingströmmar till Sverige.

Styrelsen anser vidare att man kan utgå från att såväl regeringskansliet som berörda myndigheter har den kompetens som behövs för att skapa sig en samlad bild av komplexa hot mot olika samhällssektorer och att i vart fall regeringskansliet har den kunskap som behövs för skaffa sig underlag för en nationell politik mot dessa hotbilder. Att här blanda in en ny aktör för att filtrera informationen eller bidra med exempelvis hotbilda-bedömningar på områden som i grund och botten inte angår denne måste enbart vara ägnat att skapa oreda i systemet. Frågan måste nämligen ställas vilka intressen Försvarsmakten från sakliga utgångspunkter har att bevaka när det gäller exempelvis ”internationell kriminalitet” eller ”flykting- eller migrationsrörelser”.

Eftersom den nuvarande ordningen inte har några egentliga brister, finns det enligt Rikspolisstyrelsens uppfattning inte några sakliga skäl för att ge försvarsunderrättelseverksamheten det utvidgade mandat som föreslås i remissen. Förslaget leder dessutom till att försvarsunderrättelseverksamheten kommer att överlappa såväl den öppna Polisens som Säpos underrättelseverksamhet samt kollidera även med verksamhet som bedrivs av andra myndigheter. Givet är vidare att detta inte bara leder till ett betydande resursslöseri utan även innebär risker för att underrättelseinformation ramlar mellan

stolama. Dessutom är det självklart att i en rättsstat är brottsbekämpning en uppgift för civila myndigheter.

Rikspolisstyrelsen kan inte underlåta att påpeka att såväl Underrättelsekommittén som 11 september-utredningen föreslog att Försvarmaktens underrättelseverksamhet skulle begränsas till att avse förhållanden som är av militärt intresse. Förslaget att ge försvarsunderrättelseverksamheten vidare arbetsuppgifter fördes fram i en vid Förvarsdepartementet utarbetad departementspromemoria och har, såvitt framgår av lagrådsremissen, mötts av betydande kritik under remissbehandlingen. Det är mot den bakgrunden ägnat att väcka förvåning att förslaget nu förs vidare och att det sker utan föregående kontakt med berörda myndigheter. Till detta kommer att lagrådsremissen forceras fram under en tid när flera myndigheter på grund av julferier har decimerad bemanning.

Stefan Strömberg

Ulf Berg